

so verzekert houden van de genade en goedertierenheid van sijne Majesteit, dat indien sy hen selven willen bekennen, en sich reduceren en ergeven onder de gehoorsamenheid der selver, sal gansch veerdig wesen om de selve met alle gratie en genade te ontfangen, vergetende alle voorleden saken, en de selve regerende met alle soetigheid, by recht en justitie na uitwijfen van de rechten, privilegien, costumen, usantien, en oude herkommen der selver landen, en so ten tijde van Hoogl. Ged. Keiser Carel de vijfde des naems, sijn Vader, gedaen is geweest. So dattet in de macht is van de onderlaten, 't zy in 't generael of particulier, te mogen genieten van de weldaad en beneficie van den peise, doende alleenlijk 't gene sy van rechts wegen, so Geestelijk als Wereldlijk schuldig zija te doen, waer toe so wel sijn Majesteit, als sijn Hoogheid niet gelaten noch gecestert en hebben de selve te vermanen by alle goede middelen en presentatien voren verhaelt.

Dit is summarije al 't gene / uit den name van Don Jan tegen het discours en justificatie van de Staten Generael is uitgegeven en geantwoord / in 't welke niet achtergelaten is de Staten Generael / den Prinsce van Orangien / Staten van Holland en Zeeland / de schuld op te leggen van bezinkinge van den peise en bezede / en Don Jan daer van te ontschuldigen: doch hoe blau de selve ontschuldigingen zyn / kan seer lichtelijken uit de geschrijften aen beide zijden hoorgebracht en de geschiedenisfen sels / herstaen en geoordeelt werden: 't is ons genoeg dat wafse ten beiden zijden onrechtelijck en onpartijdelijck verhaelt hebben. Du willen wy boozes tot andere saken komen.

De Prinsce van Orangien en Staten van Holland en Zeeland hadden hen tot verscheiden reizen beklagt aen de Staten Generael van dat de Provincie van Utrecht noch niet en was gekomen onder sijn gouvernement / en verscheiden instantien daerom gedaen hebbende / so is nochtans niet jegenstaende die van den Rade van State de sake gaerne noch langer hebben geretardeert en uitgestelt totte vergaderinge der Staten Generael / sustinerende dat dese sake niet en was begrepen onder het sevendste articul van de pacificatie van Gent / om te nemen satisfactie van den Prinsce van Orangien / ten sijne sy hen souden geben onder sijn gouvernement / by de Staten Generael herstaen / dat sy onder 't selve gouvernement van den Prinsce moesten komen. En also de boozsz Prinsce de Staten van Utrecht dede sommeren om satisfactie te komen ontfangen / en dat sy daer op vergadert waren tot verscheiden reizen: hebben sy requeste aen de Staten Generael gepepenteert / en versochten verklaringe van de selve / of sy souden behoren te komen onder 't gouvernement van den boozsz Prinsce en van den selven satisfactie souden ontfangen / volgende 't sevendste articul van de pacificatie van Gent: daer op de Staten Generael by Apostille verklaert hebben te consenteren / dat de Staten van Utrecht satisfactie souden mogen ontfangen van den Prinsce op te articulen hen getoont. Dien volgende so zyn eindlijck gedeputeert by de boozsz Staten van Utrecht / Heere Floris Heermale / Canonik en Treforier van Oudemunster / Jonkheer Frederik uitten Enge / en Meester Floris Thin / Abbottaet van de Staten boozsz / met Jan Jacobsz. van Leemput / een van de borger Hopluiden / die welke by den Prinsce sijn gekomen tot Brussel / en naer vele en verscheiden communicatien over en weder over gehouden / so is eindlijck de selve besloten / en by geschrijfte gestelt in de navolgende maniere en forme.

Die van Utrecht werden gesommeeret van den Prinsce om satisfactie te ontfangen en te komen onder sijn gouvernement.

Inhoud van de satisfactie die van Utrecht verleen.

Als de Staten van den lande van Utrecht navolgende de de sommarie van wegen den doorluchtigen en hooggeboren Vorst en Heere Willem by der gratie Gods Prince van Orangien, Grave van Nassau, &c. als Stadhouder en Capitein Generael van den Lande van Holland, Zeeland en Utrecht &c. gedaen, haerluider gecommiteerde, namelijk Heer en Meester Floris Heermale, Canonik en Treforier 't Oudemunster 't Utrecht, en Meester Floris Thin haerluider

II. Deel.

Advocaet in de maend van September lefleden aen den selven Heere Prince gefonden hadden tot S. Geertruidenberg met brieven van credentie, instructie en sekere articulen daer op sy begeerden hen luiden satisfactie gedaen te werden, en onder de welke sy bereid waren hen luiden volgende 't sevenste articul van de pacificatie tot Gent gemackt, en sijn Excell. commissie te begeben onder 't gouvernement van sijn Excell. welke articulen sijn Excell. doen beantwoorden hadde. En die voorz antwoorde by de voorz Gedeputeerden aen die voorz Staten van Utrecht weder opgebracht en by de selve goexaminoert zijnde, hadden de selve Staten van Utrecht wederom aen sijn Excell. gefonden den voornoemden Heere en Meester Floris Heermale, Jonkheer Frederik uitten Enge, Meester Floris Thin, en Johan Jacobsz. van Leemput, een van de borger Hopluiden der stad Utrecht, met brieven van credentie, acte van commissie van de voorz Staten van den 28 dag van de maend van September voorz en sekere instructie. Van welke commissie den teneur van woorde te woorde hier na volgt. Op huiden den 28 dag van Septembri so sijn de Staten 's lands van Utrecht geresolveert, dat men deputeren sal Commissarisen met een van de borger Hopluiden, die mette poincten en articulen van satisfactie, by sijn Excell. onlanx aen de voorz Staten gefonden, by de selve sijne Excell. restond reifen sullen, en absolutelijck met sijn Excell. daer op accorderen, de selve te sluiten, en behoorlijck brieven by sijn Excell. Staten van Holland en Zeeland daer op te doen expedieren: en hebben te dien einde gecommiteert en committeren by desen den waerdigen Heere Meester Floris Heermale, Canonik en Treforier 't Oudemunster 't Utrecht, Jonkheer Frederik uitten Enge, en Meester Floris Thin, haerluider Advocaet, met Jan Jacobsz. van Leemput, een van de borger Hopluiden. Actum ut supra, mijn present en onderkent *Lanswaerde*. So ist dat na eenige mondelinge en schriftelijke communicatien wederzijden gedaen, en allijken tusschen den voornoemden Heere Prince, Staten van Holland en Zeeland ter eenre, en de voorz Gedeputeerden van den Staten van Utrecht in de naem van de selve Staten ter andere zijde, veracordeert en gesloten zyn, gelijk sy by desen accorderen en sluiten de poincten en articulen hier na volgende.

1. In den eersten, dat sijn Excell. in de stad, steden, en landen van Utrecht, niet en sal behinderen nochte beletten, laen behinderen noch beletten, de Roomse Religie, als die boven menschen memorie tot noch toe aldaer geobserveert en onderhouden is geweest.
2. Maer sal sijn Excell. met sijn autoriteit en macht helpen weeren, en de Officieren, Justicieren en Magistraten handhouden, sijn en sterken jegens alle de gene die eenige attentatie jegens de gemene ruste en vrede, en sonderlinge jegens die Catholijcke en Roomse Religie, en exercitien van dien souden willen doen, en ook allen den genen die jemand uit oorfake van de voorz Religie souden irriteren of Injurieren, met woorden of werken, of met gelijcke actie schandaliseren.
3. Sal ook tegens den selfden de ordinaris Geestelijckheid mette Magistraten van der stad en steden 's lands van Utrecht, 'samentlijck en een jeder in sijn regard, na ouder gewoonts geautoriseert zyn te ordonneren en executeren al sulke boeten, breuken, amenden (niet jegens de pacificatie zijnde) als sy luiden ook na ouder gebruik bevinden sullen te behoren, en sal sijn Excell. daer toe doen, en doen doen, alle mogelijcke bystand en assistentie, wel verstaende dat volgende de pacificatie van Gent een jegelijck, van wat conditie of qualiteit hy zy, vermogen sal vry en vrant te wonen, hanteren en trafficueren, koopmansche wijse of anders, sonder te staen toe eenig begriip, captie of pericule, wesende ook tot haerluiden meerder verckertheid gesluffende de placeaten op 't stuk van heresie gemackt en 't gevolg van dien, en dat men hem so wel in desen als in alle andere sal reguleren na inhoud van de voorz pacificatie tot Gent gemackt.
4. Dat sijn Excell. komende binnen Utrecht, of in de steden van de landen van dien, aldaer sal komen

(F. 301.)

ffff 3

son

sonder eenig krijgsvolk of garnizoen, ten ware by consent van de selve, nochtans wel mette personen van sijn familie, onder welke familie van sijn Excell. of andersins nochtans binnen de voorz stad en steden van Utrecht niet en sullen komen eenige personen, die in Holland, Zeeland of elders geweest zijn, en als noch zijn Ministers of Predicanten van contrarie en andere Religie, om aldaer eenige exercitie te doen, contrarie de pacificatie: so de voorz Staten sodanige personen tot sulken fine niet en begeren te lijdten of toe te laten in de voorz Landen van Utrecht.

5. Des sullen de voorz Staten van Utrecht sijn Excellentie komende binnen de stad, steden en landen van Utrecht, geven tot defensie van sijn persoon en die van sijn familie een honderd of meer notabele borgegen, so veel sijn Excell. gelieven sal: welverstaende dat men, komende sijn Excell. binnen de stad, steden en landen van Utrecht, niet en sal gehouden zijn te fourieren, dan die zijn van de ordinaris familie van sijn Excellentie.

6. Sal ook sijn Excell. als Stadhouder confererende eenige Geestelijke beneficien, de selve gehouden wesen te confereren eenige personen gequalificeert zijnde, volgende de fundatie of 't oude gebruik, wesevande van de voorz oude Catholijke Roomsche Religie, en voor al sulx gecëxamineert en geaprobeert, by mijn hoogwaardige Heere den Aertsbischop van Utrecht, of sijne hoogwaardige Gecommitteerden: de welke nochtans in gevalle van rejectie der gepresenteerde personen gehouden sullen wesen sijn Excell. te adverteren de redenen die hen-luiden daer toe gmoveert hebben.

7. En sal de Magistraet van de stad, steden en landen van Utrecht alle jaers vernieut worden, by sijn Excellentie als Stadhouder op de gewoonlijke dagen, om welke vernieuwinge te doen, sullen die van de Magistraet van de stad Utrecht die in der tijd dienen, gesamender hand en gelijk sijn Excell. alle jaers uit de notabelste, verstandigste en vreedsaemste, so borgegen als Edelluiden en andere ingesetenen die in de landen van Utrecht geboren, of aldaer ten minsten vijf jaren gewoont hebben, en gegoed zijn, denomineren, en *in scriptis* overleveren 40 personen met vervullingge van 't getal van de gene die van de oude Magistraet overleden zijn, beneffens de welke sijn Excell. noch nomineren sal 20 personen, uit welke 100, te weten: so wel uitter Magistraet die in der tijd dient, als de 60 die daer toe genomineert sullen wesen, in manieren voorz, sijn Excellentie 40 sal kiesfen om voor dat jaer als Burgemeesteren, Schepenen, Cameraers, en Raden der stad Utrecht te dienen, en sal in de andere Steden van den Lande van Utrecht na advenant van het getal, daer in de Magistraet aldaer consistteert, van gelijken gedaen werden.

8. En nopende de staten en officien staende ter dispositie van de Gouverneur des Lands van Utrecht, so en sal sijn Excellentie geen van de honorable of voornaemste confereren, dan by advijs van de Staten van Utrecht.

9. Sal voorts sijn Excellentie de stad, steden en landen van Utrecht, mitsgaders d'ingesetenen van dien, so geestelijk als weerlijk, respectivelijk maintineren en handhouden in alle hare rechten, privilegien, exemptien, vryheden en gewoonten, die sy van allen ouden tijden gehad hebben, volgende den eed hen-luiden by sijn Majesteit gedaen.

10. Sal mede sijn Excellentie geen placcaten laten uitgaen of doen publiceren, dan die by sijne Majesteit of den Gouverneur Generael in der tijd geexpedieert zijn, uitgesondert altulke placcaten, als sijn Excellentie als Stadhouder van Utrecht in voorgaende tijden gewoonlijk is geweest te expedieren, of uit kracht van sijn commissie vermogen heeft te doen.

11. Sijn Excellentie sal in conformité van de pacificatie van Gent, de goederen, als pachten, cijfen, tienden, renten, en alle andere goederen, hoe en van wat qualité die zijn, en waer die gelegen mogen wesen, van de voorz ingesetenen, so geestelijk als weerlijk, leggende in Holland, Zeeland, Geassocieerde en an-

dere plaetsen, den selven vryelijk, so die vbor date van de troublen geweest zijn, laten volgen, aentasten, genieten en gebruiken, volgende haer brieven of possessien, daer in sy geweest zijn voor date van de voorz troublen, en voor sulx afdoen alle beletten en molestatiën den selven ingesetenen daer in gedaen, of noch gedaen soude mogen worden, en tot dien einde neemt sijn Excellentie die van de geestelijkheid en weerlijkheid respectivelijk en hare goederen in sijn protectie en sauvegarde.

12. Belangende het achterwesen, dat de borgers en inwoonders der stad, steden en landen van Utrecht ten achteren pretenderen te zijn op de generale Staten, of eenige particuliere Steden of personen in Holland, Zeeland en Geassocieerde plaetsen geseten, so dien aengaende geschil is tusschen de voornoemde van Utrecht en die van Holland en Zeeland &c. spruitende uit woorden van de pacificatie, sal sijn Excellentie de hand houden, so veel als na recht en billikheid geschieden kan, dat eenige gedenomineert sullen worden die het voorschreven different, ten minsten by provisie decideren sullen, en sal sijn Excellentie de voorz ingesetenen so geestelijk als weerlijk, respectivelijk laten volgen alle hare voorz goederen metten vruchten en inkomen van dien, so in Holland, Zeeland en Geassocieerde plaetsen als elders, en ook in de landen van Utrecht gelegen, al waert dat sy luiden of eenige van hen buiten de Stad, Steden en Landen haer residentie namen, 't welk sy luiden sullen mogen doen onbekreunt van sijn Excell. of iemand anders, 't sy ook uit wat sake dat soude mogen komen, ten ware dat sy hen voegden met de vyanden van de Generale Staten, of de vyanden van de Staten van Holland, Zeeland of van Utrecht. En hebben zijne Excell. de Staten van Holland, Zeeland en Geassocieerde, voor het onderhoud van desen elx een voor al als principael verbonden, als sy luiden verbinden mitsdesen haerluiden personen en goederen, de selve submitterende en onderwerpende tot correctie van allen koven, rechteren en gerechten van gansch Nederland, en voorts ook van allen anderen Heeren, Vorsten, Princen, Rechteren en Gerechten den heiligen Rijke subject zijnde, om by den voorz ingesetenen so geestelijk als weerlijk (so verre henluiden eenig indracht of ongebruik in de voorz hare goederen, vruchten en inkomen gedaen worden) aldaer gearresteert, gehouden, bekomert en met recht aengesproken en gevordert te mogen worden, voor al sulke schaden en interest als de voorz ingesetenen so geestelijk als weerlijk, of eenige van hen, ter oorsake van de voorz indracht of ongebruik in 't generael of in het particulier, eenigins sullen mogen lijdten of geleden hebben, ter tijd toe de selve afgedaen en hen-luiden de voorz schaden en interesten verstrekt, en weder opgerecht sullen zijn. Renunciende tot dien einde van de exceptie van divisie, en excussie, en generalijk allen anderen exceptien, gratien, privilegien, en behulp van rechten, dat hen-luiden ter contrarie van desen soude mogen dienen, en bysonder den rechte, seggende generael renunciatie geen plaets te hebben, daer en zy eerst speciale voor gegaen, met alle behoorlijke renunciatie *in amplissima forma*.

13. En of gebeurde dat ter cause van de voorz goederen eenige questien of geschillen gevielen, en men ter oorsake van dien eenig proces soude moeten sustineren, sullen in sulken gevalle de selve processen geintenteert en aengeleid worden ter plaets daer die goederen gelegen zijn, en voor den gene die daer de justitie bevolen is, welverstaende nochtans dat men van sulke sententien appelleren sal, van saken in Holland en Zeeland vallende, aen die van den Hove aldaer, en in Gelderland en elders elx in zijn resort, welverstaende dat men in saken van appellatiën van den Hove van Holland hem sal reguleren volgende de pacificatie.

14. Item nopende de ressorten in de saken so geestelijk als weerlijk, vallende in den lande van Utrecht, sal men onderhouden en gebruiken de oude gewoonte.

15. Sijn Excell. sal den Eertsbischop en andere geestelijke personen toelaten te exerceren haer jurisdictie, jegens

jegens de beneficia nten, en andere personen professie makende van de Roomse Religie, ingeseten zijnde van de Steden by satisfactie onder het gouvernement van zijn Excell. gekomen zijnde: En nopende collatien van beneficien, ampten, acten en diergelijke, en ook *jus patronatus laicale*, sal daer in gevolgt worden de pacificatie van Gent.

16. En daer beneffens sal zijn Excell. alle bevelen, sententien, en censuren, die by den Bisschoppen, Prelaten en andere geestelijke personen gepronuncieert sullen zijn, by den ondersaten en ingesetenen van de landen van Utrecht, en den ingesetenen van de Steden van Holland en Zeeland, die by satisfactie aen zijn Excellent. gekomen zijn, en professie doen van de Roomse Religie, laten achtervolgen, als na rechte en ouder gewoonte, sonder nochtans eenige prejudicie van de pacificatie tot Gent gemaakt: en sullen zijn Excell. die van Holland, Zeeland en andere Geassocieerde hen daer in handhouden, en alle assistentie doen in manieren als boven.

17. Zijn Excell. en sal de voorfz. goederen van de ingesetenen van de stad, steden en landen van Utrecht, so geestelijk als weerlijk, gelegen in Holland, Zeeland en andere Geassocieerde plaetsen, met geen vordere lasten of schattingen bewaren of gedogen beswaert te worden, dan andere goederen van de Ridderfchap en ingesetenen van Holland, Zeeland en haer Geassocieerde aldaer gelegen.

18. En sal ook zijn Excell. in de stad, steden en landen van Utrecht niet instellen eenige imposten, schattingen, noch eenige andere exactien, quotisatien of lasten opte personen of goederen van de ingesetenen van den lande van Utrecht, so geestelijk als weerlijk, uit wat sake 't selve soude mogen zijn, sonder expresen schriftelijk bevel en ordonnantie van de Rade van State, gecommiteert totten gouvernemente van den Lande, of eenig ander Gouverneur Generael in der tijd wese, en van de Generale Staten, ten ware by verwillinge en consent van de Staten der selver Landen, daer op eerst wettelijk verschreven en gehooft zijnde, waer in sy als dan gerekent sullen zijn als andere aengekomen Landen: wel verstaende dat die van de Geestelijkheid haer-luiden goederen, die uit wettelijke saken met haer consent beswaert mogen worden, niet meer beswaert sullen mogen worden dan de weerlijke.

19. En overmits het klein getal van den Ridderfchap die verschreven worden, en in de vergaderinge van de Staten van Utrecht komen, sal zijn Excell. de selve in meerder getale doen verschrijven, achtervolgende d'oude cedulle van den Ridderfchap, en de gene die haer ouders verschreven zijn.

20. En sal ook zijn Exc. in de Stad, Steden en Sterkten van de Landen van Utrecht geen garnisoen of krijgsvolk brengen, noch doen brengen, of gedogen by iemand gebrocht te worden, alwaert ook dat zijn Excell. dachte sulx nodig te zijn, sonder expres consent van de Staten van de Landen van Utrecht daer eerst wettelijk op verschreven zijnde, ten ware by verwillinge of begeerte van de Stad daer sy in gebrocht sullen worden: wel verstaende dat so verre eenige Steden van de Landen van Utrecht garnisoen ontfangen, sonder advijs of consent van de Staten van de selve Landen, dat sy de lasten daer van selver dragen sullen.

21. En sullen ook de Staten of 't Land van Utrecht niet gehouden wesen te treden in conformiteit van de munte in Holland en Zeeland: maer sullen daer in doen sulx sy luiden in haren goeden Raed raedfaem vinden sullen.

(P. 302.) 22. Sal zijn Exc. d'ingesetenen van de lande van Utrecht vryelijk laten trafiqueren en haer koopmanschap handelen in Holland, Zeeland en andere geassocieerde plaetsen, nopende licenten, convoy-geld of eenige andere impostie, hoe die genaemt soude mogen werden, die staende de troublen ingesteld sijn, of noch ingesteld sullen mogen worden, als d'ingesetenen van Holland en Zeeland en andere geassocieerde plaetsen 't selve vermogen te doen: behetelijk so verre de generale Staten aengaende de voorfz. licenten, convoy-geld, of ande-

re impostien eenige vorder vrydom genieten dan d'ingesetenen van Holland en Zeeland, dat de Staten vande landen van Utrecht de selve ook sullen genieten.

23. Sal ook zijn Excellentie verbieden en beletten alle brandschatterye, roverye, vrybuiterye, vagabonden en diergelijke in de landen van Utrecht, al op poene dat de gene die sulx bevonden sullen mogen worden schuldig te sijn, gestraft sullen worden na behoren.

24. Item sullen alle de domeinen, tollen en andere gerechtigheden zijn Majesteit toekomende, geadministreert, geregeert en daer af gerepondeert worden, by den Officieren en justicieren en andere, sulx die aldaer tot noch toe altoos geadministreert, geregeert en gerepondeert, en by den genen die ook daer toe gecommiteert sijn geweest, of noch daer toe gecommiteert sullen mogen worden, sonder dat sijn Excell. hem dies meer intromitteren of onderwinden sal, dan zijn Excell. voor date van de troublen, uit krachte van zijn commissie gedaen heeft of vermocht te doen, en sal ook niet die van der Reken-kamer by sijn Excell. in Holland gestelt, haer de selve laten onderwinden, of ook eenige andere sake de voorfz. Stad, Steden en landen van Utrecht betreffende, en sal sijn Excell. de handhouden, dat voor al van de inkomen van de domeinen betaelt mogen worden de renten daer op geassigneert.

25. Zijn Excell. sal ook onder die van de Rekenkamer die 't Utrecht resideren, laten blyven de pampieren, registers, en andere secreten, de Stad, Steden en landen van Utrecht betreffende, sonder die in Holland te laten vervoeren.

26. Sal voorts de voorfz. zijn Excellentie alle assistentie en hulp doen den Raed Provinciael van Utrecht, en alle anderen Coninklijke Maj. Justicieren en Officieren van Utrecht, van wat qualiteit die mogen sijn, in de administratie van de Justitie, en alle andere saken haerluiden commissie betreffende, en deselve onder hare voorgaende commissie in haren dienst continueren, sonder eenige nieuwigheden daer in te plegen, of haerluiden daer in enig hinder, beletsel, of moeynisse te doen, of iet vorder attenteren, noch eenig vorder autoriteit usurperen, dan d' selve sijn Exc. in voorleden tden en voor date vande troublen in de stad, steden en landen van Utrecht als Stadhouder, uit krachte van zijne commissie heeft mogen doen: wel verstaende dat sijn Exc. de hand sal houden, dat die van den Hove Provinciael van Utrecht en andere Officieren haer commissien niet excederen, noch vorder extenderen, tot prejudicie vande Staten in 't generael en die van de geestelijkheid en steden in 't particulier, merkelyk in saken van Politie, en dat alle nieuwigheden, by henluiden contrarie de oude possessie en gebruik ingebrocht, afgedaen sullen worden, en alle dingen gerestitueert in den ouden en behoerlijken staet, behouden de landen en steden haer gerechtigheden en privilegien. En sal de Reken-kamer altans 't Utrecht residerende de saken beroerende de Stad, Steden en landen van Utrecht vryelijk beleiden, sonder van die van Holland belet te worden, also die van der voorfz. Reken-kamer van Utrecht haer ook met de Reken-kamer van Holland niet en sullen bekronen.

27. En en sal sijn Excell. in de Stad, Steden en landen van Utrecht geen particulier Gouverneur noch Luitenant mogen stellen,

28. En sal ook sijn Excell. geen fortresfen leggen binnen de Stad, Steden en landen van Utrecht, dan by expresse ordonnantie en bevel van sijn Maj. of den Staten, stad en steden van de landen van Utrecht, of van der Stad die gefortificeert soude worden.

29. Alle welke poincten en articulen van satisfactie de Staten van Holland en Zeeland, Bommel en haerluiden geassocieerde beloven na te gaen en onderhouden, en daer jegens niet te doen, doen doen, noch gedogen gedaen te worden, directelyk noch indirectelyk in eenigerwijs of manieren: nemaer sullen de Staten van Utrecht daer in maintaineren en handhouden, en de gene, die ter contrarie gedaen of geattentert sullen hebben, corrigeren en straffen naer exigentie

gentie van de sake, al onder verband en submissie als voren op 't 22 articul geseid is.

30. En so verre in eenige van de voorzj poincten by sijn Excell. Staten van Holland en Zeeland, of haerluiden Geassocieerde, of andere van de haren, contrarie gedaen worde, sal sijn Excell. dies verfocht zijnde, daer van goed berecht doen tot vernoegeen en contentement van de Staten.

31. En sullen alle de voorzj puncten en articulen onderhouden worden, so lange de landen van Utrecht sullen zijn onder 't gouvernement van de voorzj Heere Prince, en sijn Excell. successors, ter tijd toe by de Generale Staten, volgende de pacificatie tot Gent gemackt, vergadert zijnde, anders geordonneert sal zijn, blijvende altijd de selve pacificatie in haer geheel.

En op de voorzj poincten en articulen hebben de voorzj Staten van Utrecht hen luiden begeven, en begeven hen-luiden mits desen onder 't gouvernement van sijn Princelike Excell. die 't selve ook accepteert en aenneemt mits desen, en tot versekerheid van desen heeft de voorzj Heere Prince dit met sijn hand ondertekent, en sijn zegel uithangende daer aen gedaen: van gelijken hebben de Staten van Holland, Zeeland, Bommel en hun Geassocieerde dese by haer-luiden respectieve Secretarissen doen ondertekenen, en daer toe haerluiden uithangende zegelen daer aen doen hangen, en de voorzj Gedeputeerden van de Staten van Utrecht hebben van haerder zijden haerluiden handen hier onder gestelt. Aldus gedaen en gesloten binnen de stad van Brussel op den 9 dag der maend van Octobri, in den jare ons Heeren 1577. En was ondertekent, *Guilhelms de Nassau. P. Heermale. Frederik niten Eng. F. Thim. Jan Jacobsz. van Laempus.* En met een rood uithangende zegel bezegelt in dubbelen steerte.

De Gedeputeerde van Utrecht werden na het besluten van de satisfactie van die van Brussel brencken sijn geracseert.

De Staten van Holland en Zeeland approuberden de satisfactie van Utrecht. Die van Bommel konnen de satisfactie niet approuveren / begeren niet te nien goede naberschap en rozesspondentie met die van Utrecht te houden.

Dit aldus gedaen en gepasseert zijnde / hebben de Gedeputeerde van de hogherpe van Brussel den Gedeputeerden van Utrecht een maeltijd gegeven en te gaste gehad in de gulden boom op de markt / en des anderen daegs / wessende Donderdag 's middaegs / hebben de Magistraten van Brussel de Gedeputeerde van de Staten van Utrecht boozs te gaste gehad op het Stede-huis / aldaer sy seer heerlijken en brundlijck getraecteert zijn gekoozen / en des Wydaegs zijns des middaegs by den Prince van Orangien wesen eten / en sijn hen aldaer na den noen gelebert vier missen van den Prince / als een aen de Staten van Holland / een aen de Staten van Zeeland / een aen de Staten van Utrecht / en de vierde aen de Magistrat der stede van Bommel / inhoudende in effecte: dat sy mette Gedeputeerde van de Staten van Utrecht na eenige communicacien mette selve gehad / gesloten en geaccordeert hadde de poincten en articulen van satisfactie / als d'acte daer van was mede brengende / begerende dat de selve tot meerder sekerheid mede by de Staten van Holland / Zeeland en Magistrat van Bommel souden werden ondertekent en besegelt / ten einde die van Utrecht / die sy bereet was t'allen tijden alle dienst en brundschap te bewijzen / des te meer contentement mochten hebben / 't welk hem sulx ook aengenaem soude wesen. 't welk dien volgende also by de Staten van Holland en Zeeland gedaen is / dan die van Bommel hebben by acte verklaert / dat sy de boozs satisfactie niet en konden met haren zegel bevestigen / dooz dien vele poincten in de selve satisfactie verbat / ganslijck tegen hare Staden Land-rechten strekten: maer dat sy dies niet te min bereid waren met die van Utrecht en andere geassocieerde steden alle goede correspondentie en nabuerschap te houden / en den algemeinen byand te helpen af wesen. Die van Amsterdam sijn ook by den Prince van Orangien tot Brussel gekomen / om hare satisfactie te ontfangen van den Prince / de Staten Generael hebben eenige personen van qualite gecommiteert / om die van Amsterdam behulpig te wesen en te assisteren / ten einde de questieuse poincten souden mogen gemiddelt en verdragen worden / en is daer in so verre gedesigneert geweest / dat dooz intercessie van de selve Gedeputeerde

de provisionelijck verdragen is geworden / op 't adlyck en behagen van de Staten van Holland / die de selve articulen ohergefonten sijn. Die van Amsterdam verfochten dat gedurende de selve deliberatie sijn Exc. soude willen schrijven aen de Staten van Holland en den Gouverneur van het Noorder-quartier en allen anderen Officieren / dat sy alle hostilitet so te water als te lande tegens die van Amsterdam souden afdoen / latende hen metten anderen steden van Holland 't effect en beneficie van de Pacificatie genieten. De Prince van Orangien heeft hen sulke brieven geaccordeert / schrijvende tot dien einde den 12 Octobris aen de Staten des lands van Holland / in effecte: dat also de Gedeputeerde van Amsterdam wederom by hem geweest waren / om met hem en de Gedeputeerde van de Staten Generael te handelen belangende hare satisfactie / daer in so wijs was ghesigneert dat sekeres forme van accoozt was geconcepieert. En hoe wel dat sy 't booznoemde accoozt van zijnent wegen approuberde / so en hadde sy 't selve niet willen sluiten dooz en aler sulx by henlieden gesien ware / hebbende daerom henlieden by dien wel willen senden 't dobbelt van den selven accoozte / ten einde sy 't selve souden mogen ohersten / en henlieden eerst daegs henlieder adlyck aen hem souden oherfenden / en middelertijd docht hem dat goed ware alle hostilitet te water en te lande tegens die van Amsterdam af te doen / latende hen 't effect en beneficie van de Pacificatie genieten / om also des te eer met hen-lieden in goeden vrede en een-vracht te leven. Desgelijck heeft sy ook geschreven ten selven dage aen Jonkheer Dirck Sonoy Gouverneur van het Noorder-quartier / en de Raden en Gedeputeerden aldaer / daer sy voegende dat sy goed vond dat men 't selve aen allen justicieren / officieren / wethouderen / Capiteinen / soldaten / en allen anderen binnen den Noorder-quartier en Waterland / van wat conditie of qualiteit die sijn / soude verhoedigen / 't waer by openbare edict of andersints / op dat niemand ignorantis daer van en pretendere / maer dat een vergelijck zijne goede meininge in desen soude achtervolgen.

Maer also de Staten van Holland het boozs accoozt van de satisfactie / gelijck dat by den Prince / dooz intercessie van de Gedeputeerde der Staten Generael / was toegesken / niet boozs goed en wilden aenemen / also sy verhoeden van de selve stad / dooz 't boozs accoozt geheel niet berseker te wesen / en dat de uitgewekene burgers van Amsterdam dooz haer gecommiteerde aen den Staten van Holland hadden ohergegeven sekerre schriftelike declaracis en dolerancie / daer in sy onder andere seiden / dat by aldien men die van Amsterdam toeliste de satisfactie / in voegen gelijck de selve by den Gecommitteerde van den Staten Generael was doozgedroegen / niemand van de uitgewekene hen daer in en soude dorben betrouwen / en dat aler sulx sy lieden het beneficie van de pacificatie van Gent niet en souden genieten / en dat ook de Prohibitie van Holland in noerdyr pericul soude wesen als die opt geweest ware / aengesien het geschapen was / dat die van Holland also doozloze op den hals krijgen souden / want sy waren dooz hare toegedane in de stad sekerlijken onderticht van sekerre heimelijke correspondentie die tussen de Regeerders van Amsterdam en Don Jan gehouden werde. So en hebben sy niet raedsaem gebonden de beletselen af te doen / maer sochten die van Amsterdam meer en meer te benaemen / om de selve daer dooz te boddingen aen te nemen sodanige articulen / daer mede sy meinden dat het Land van sulke periculen bezijd soude wesen / want sy berseker waren dattet onder de burgers grote mutinacie begonste te komen en te rijzen / uit sake van alrehande gebzels / en bysonder van den byand en turf-houwen horen en goeden drank / waerom sy schreben aen den Gouverneur van het Noorder-quartier dat sy de Condos-schepen leggende om die van Amsterdam te behouden / niet en soude dooch nemen / maer die als noch aldaer te laten / tot nader onderrechtinge die sy den States meinden te doen doen. Die van Amsterdam

De Gedeputeerde van Amsterdam komen by den Prince om satisfactie te ontfangen. De Prince van Orangien schrijft aen de Staten van Holland dat se alle hostilitet tegen die van Amsterdam souden afdoen. Desgelijck heeft sy ook geschreven ten selven dage aen den Gouverneur en Gedeputeerde van het Noorder-quartier en Waterland.

Die van Holland en Bommel niet geraden de beletselen van de roccborringe tot Amsterdam af te doen.

(F. 303.)